

ספר דף על הדרך על מסכת מעילה

פרק ראשון

דף ב' ע"א

במשנה: קדשי קדשים וכו'.

כמו כן יש דין גזל מהקדש, אלא שבגזל של הקדש חייבתו תורה גם חומש ולהביא קרבן אשם.

ובתב להוכיח מהא דאמרינן (י"ח ע"א) דשיעור המחייבו מעילה בהקדש הוא שווה פרוטה, הרי מוכח דדין מעילה הוא דין גזל, שבגזל השיעור הוא - שווה פרוטה, דאילו היה זה דין איסור הנאה, הרי באיסורי הנאה השיעור הוא - כזית או רביעית, אלא ש"מ דכל יסוד מעילה הוא מדין גזל הקדש, וכ"כ באור שמח (פ"ח מהל' מאכ"א).

אולם בשיעורי ר' שמואל רוזובסקי למכות (סי' תמ"ב) כתב לדחות, על פי מה שמצדד הגרעק"א בתשובתו (ח"א סי' ק"צ) די"ל דכל איסורי הנאה דנפק"ל מלא יאכל - שיעורו הוא בשווה פרוטה, וא"כ י"ל לפי צד זה, דאיסור מעילה הוא גם כן מצד איסור הנאה, ומ"מ שיעורו הוא - בשווה פרוטה, כמו שנמצא כן בשאר איסורי הנאה.

★ ★

במשנה: קדשי קדשים וכו' מועלים בהם.

הנה רש"י במכות (דף י"ג ע"א) כתב דאזהרה דמעילה ילפינן מגזירה שוא דחטא - חטא מתרומה. אמנם

התוס' יום טוב בפתיחתו למסכת מעילה מביא מהרמב"ם: הביאו אחר [מסכת] כריתות - [מסכת] מעילה, מפני שהדברים שחייבים עליהם מעילה, יותר קלים מהדברים שחייבים עליהם חטאת [שדבר שחייבים עליו חטאת, במזיד - חייב כרת, ואילו המועל במזיד, מחלוקת רבי ורבנן (סנהדרין פ"ג ע"א) אם חייב מיתה ביד"ש או לא.

בהגהות הרש"ש על המשניות כתב די"ל כפשוטו טעם אחר לסדר זה, שהתנא שנה כפי סדר הפרשיות בסדר ויקרא, תחלה החטאות, ואחר כך הפרשה של מעילה.

★ ★

במשנה: קדשי קדשים וכו' מועלין בהן כו'.

הגר"ח הלוי על הרמב"ם (הל' מעילה פ"ח הל' א') חוקר בעיקר גדרי חיובי מעילה, אי הוא מצד האיסור הנאה מהקדש, או שהוא דין גזל, שכמו שיש דין גזל בהדיוט